

Arşivlerimizin ömrü ne kadar?

26 Ocak 2015

Belgelerimizi arşivlememizi sağlayan bir USB belleğin, harici sabit disklerin, dvd'lerin, eski kasetlerin, vinillerin, fotoğrafların, kağıdın ya da papirüsün ömrü ne kadar?

Dijital çağ geçişimizden beri dinlediğimiz müzikleri, seyrettiğimiz filmleri, okuduğumuz kitapları ve hatta kişisel anılarımızı bile, yani fotoğrafları, mektupları, zamanla aşınan ve bir süre sonra kullanılamaz hale gelen cihazlarda saklıyoruz.

Geçmişte 'elle tutulur' anılarımız bir yangın, sel ya da kaza sonucu yok olabilecekken bugün küçük bir devre hatası bile sahip olduğumuz herşeyi bir anda kaybetmemize neden olabiliyor.

Cebimize sığacak kadar küçük olan bu cihazların inanılmaz bir yer tasarrufu yaptığı bir gerçek ancak teknoloji ilerledikçe, ne ilginçtir ki, kullandığımız aletlerin ömrü kısalıyor.

2006 – Blu-ray: 5-10 yıl

Görüntü ve ses kalitesiyle, çizilmelere ve neme karşı dayanıklı olmasıyla kardeşleri DVD ve CD'leri bir kenara iten Blu-ray diskler düşündüğümüz kadar uzun ömürlü olmayabilir.

Aynı boyuta sahip olmasına rağmen çok daha fazla veri yüklenebilen BLu-ray diskler, sıkıştırılmış formatları nedeniyle oldukça çabuk eskiyebiliyorlar. Yapılan testlerde, 250 saat kullanımın ardından yıpranma belirtileri tespit edilirken, CD'lerde bu rakam 2000 saate ulaşıyor.

2004 – USB Bellek: 10-75 yıl

1984 yılında Toshiba tarafından geliştirilen ama piyasaya yirmi yıl sonra çıkan ve veri taşıma konusunda hayatımı kolaylaştıran USB belleklerin ömrü oldukça değişken olabiliyor. Binlerce kez boşaltıp yeniden yükleme yapabileceğiniz, küçük boyutu nedeniyle şoklara ve düşmelere karşı dayanıklı olan USB belleklerin üretici ve modellere göre ömrü de değişebiliyor.

Oldukça makul fiyatı nedeniyle size tavsiyemiz ucuz olanlara bulaşmayın. Kötü sürprizlerle karşılaşabilirsiniz...

1983 Sabit Disk: 20 yıl

1956 yılında sabit diskin IBM tarafından icat edilışinden beri üreticiler performansını her yıl daha da yukarı çektiler. Bugün USB bağlantısıyla çalışan harici sabit diskler 2TB'lık kapasiteler sunuyor. Onbinlerce fotoğraf ve belge, binlerce şarkı, yüzlerce film depolamamızı sağlayan bu disklerin de bir ömrünün olduğunu unutmamak ve her zaman yedek bir arşiv bulundurmak lazım.

Bazı üreticiler yüz yıl boyunca durmadan çalışacak sabit diskler ürettiklerini söylese de gerçek bundan oldukça uzak. Piyasada satılanların yüzde 20'si beş yıl içinde bozulurken, sadece yarısı on yıl barajını aşabiliyor.

1982: CD (ve DVD): 20 yıl

80'li yılların başında piyasaya çıkan CD (Compact Disc) formatı, özellikle de müzik piyasasında büyük bir devrime imza attı. Kitaplıklta oldukça yer kaplayan vinil plakların yerini alan Cd'ler bugün yerlerini Dvd ve Blu-ray disklerle bıraktı. Güneş ışığına, hava kirliliğine, parmaklarımızın bıraktığı izlere ve çiziklere karşı hassas olan Cd'lerin ömürleri 20 yıl olsa da, fazla kullanılmadığı ve iyi bakıldığı takdirde 50 yılı bulabiliyor.

Evde kullandığımız yazılabilir Cd'lerin ömürleri ise daha kısa. Arkası mavi olanlar 5 yıl, gümüş rengi olanlar 7 yıl, altın kaplama olanlar ise 10 yıl dayanıyor.

1981: Floppy Disket: 2 yıl

Sony tarafından üretilen ve harici disklerle USB belleklerin atası olan Floppy disketler ilk taşınabilir hafıza olarak tarihe geçti. Gömlek cebine girecek kadar ince ve küçük olan disketler bugün bir mp3 şarkıyı bile kaldıramayacak absürt kapasitesine rağmen yıllarca kullandığımız, ya da kullanmaya mecbur kaldığımız bir bellek oldu.

Bu disketlerin ömrü 15 yıl olsa da, günlük kullanımla beraber bu süre 2 yıla iniyordu. Bugün birçoğumuz için disket demek, çocukluğumuz, oynadığımız ilk bilgisayar oyunları ve nostalji demek.

1971: VHS kaset: 20 yıl

Beta-max'la beraber pazar gecesi sinemalarımızın değişilmez parçası haline gelen ve evde sinema keyfinin yaygınlaşmasını sağlayan VHS kasetlerin de bir ömrünün olduğunu unutmamak gerek. Manyetik bantlar iki tane tehditler karşı karşıya. Birincisi 'sirke sendromu' olarak adlandırılabilir, bantın zamanla doğal asitlerin saldırısına mağruz kalarak kırılması, diğeri ise polyesterden yapılanların yumuşayarak kullanılmaz hale gelmesi.

Diğeri bir sorun da, VHS'leri okuyacak cihazların çoktan tarihe karışması. Size bir tavsiye verecek olursak, lise yıllarından kalan müzik kasetlerinizi ve VHS üzerine kaydettiğiniz tatil videolarınızı çabucak dijital ortama geçirin.

1948: Vinil taş plak: 150 yıl

Taş plakla beraber dayanıklılık bakımından daha ciddi rakamlara ulaşmaya başladık. Taş plaklar bugün yeniden moda olmaya başlasa da, uzun süre boyunca gözden düşmüş, dekorasyon olarak bir kenara koyulmuştu. Elli yıl

önce satın aldığınız ve kitaplığınız raflarında duran plaklarınızı geri çıkarmanın vakti geldi.

Poliklorür ve poliasetattan üretilen plaklar iyi bakıldığı takdirde neredeyse iki veya üç yüz yıllık bir ömüre sahip olabiliyor. Taş plaklar çocuklarınıza bırakabileceğiniz en iyi müzik mirası olacaktır!

1839: Siyah beyaz fotoğraf: 300 yıl

Eski baskı fotoğrafların üretiminde kullanılan maddeler olmasaydı bugün bir çok tarihi fotoğraf yok olmuş olacaktı. Kağıt liflerinden üretilen eski fotoğraflar, günümüzde kullanılan plastik maddelerden çok daha sağlamlar. Morötesi ışınlar ve neme çok daha dayanıklı olan bu özel kağıt sayesinde 1800'lerde çekilen ilk fotoğraflar günümüze kadar ulaştı.

Bugün devlet arşivlerinde ve müzelerde saklanan bu fotoğrafların iyi bakıldığı takdirde 300 yıllık bir ömrü var.

MÖ 150: Kağıt: 1000 yıl

Günümüzde ağaçtan yapılan kağıtlar, ağacın içinde yer alan bir maddeden dolayı zamanla sararsa da bundan iki bin yıl önce bambu ve kenevir gibi bitkilerden üretilen kağıtlar çok daha dayanıklıydı.

Öyle ya da böyle, sevgilerinize yazacağınız aşk mektuplarını bir kağıda yazmanızda fayda var. Dijital ortamda mektubunuz bir gün muhtemelen yok olacakken, kullandığınız kağıt aşkınızı bin yıl kadar koruyacaktır.

MÖ 3000: Papirüs ve Sümer Tabletleri: 5000 yıl ve üzeri

Mısırlıların 'Cyperus Papyrus' adlı bitkinin liflerinden elde ettiği ve medeniyetler tarihinin ilk kağıdı olarak kabul gören papirüs sayesinde, son derece değerli bilgiler, yazıtlar ve resimler günümüze kadar ulaştı. Aynı şekilde tarihteki ilk

yazıtlar olarak kabul edilen Sümer tabletleri de, medeniyetler tarihine ışık tutmamızı sağladı.

1920'li yıllarda, günümüz Irak topraklarında bulunan 5000 yıllık tabletler bugün dünyanın en önemli müzelerinde sergileniyor.

MÖ 34000: Mağaralardaki freskler: Ebedi

Taş Devri'nde yaşamış atalarımızın, sığındıkları mağara duvarlarına yaptıkları freskler günümüze kadar ulaştı. Doğal bitkilerin pigmentlerinden elde ettikleri boylarla duvarlara çizimler yapan atalarımız, gördükleri bizonları, antilopları, geyik ve kuşları remetmişti. Fransa'nın güney batısında bulunan Lascaux mağarası bugüne kadar bulunan en eski duvar fresklerine ev sahipliği yapıyor.

Doğal şartlarda bırakıldığı taktirde yerlerini ebediyen koruyacak freskler için en büyük tehdit ise turistler! Nefesimizde yer alan buhar, bakteriler ve karbondioksit, 35000 yıllık fresklere zarar veriyor.